

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Александър Николов Николов

Катедра по стара история, тракология и средновековна история

Исторически факултет, СУ „Св. Климент Охридски”

Относно:

Конкурс за заемане на академичната длъжност "доцент" по професионално направление 2.1. Филология, за нуждите на секция "Кирило-Методиевски извори и традиции", обнародван в ДВ, бр. 36 от 27 .04.2018 т.

1. Данни за конкурса

Конкурсът за доцент е обявен за нуждите на секция "Кирило-Методиевски извори и традиции", КМНЦ, БАН. Единствен кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Стиляна Атанасова Баталова. Подадените от нея документи отговарят на изискванията на ЗРАСБ и по същество дават възможност за оценка на научната ѝ продукция и изследователската ѝ дейност.

2. Данни за кандидата.

Образование и професионално развитие.

Стиляна Баталова е възпитаник на НГДЕК "Св. Константин-Кирил Философ", като завършва средното си образование през 1994 г. и още тогава проявява афинитет към работата с латиноезични извори, което личи от темата на дипломната ѝ работа, с ръководител проф. Петър Ангелов на тема "Преписката на папа Инокентий III с българите" . Вярна на този свой интерес тя продължава своето образование в СУ "Св. Климент Охридски", където

завършва специалност "Класическа филология" с дипломна работа на тема "Латинските късни хроники и мотивът за покръстването на българите в тях". Очевидно интересът ѝ към работа със средновековен латински език и с изворите, свързани с българската история остава основна водеща линия на нейните научни интереси. Това личи и от следващия ѝ професионален път. През 2004 г. защитава докторска дисертация на тема " Агиографските творби за свети Евстатий Плакида в латинската традиция до XII в." под ръководството на известната наша специалистка по средновековна латинска литература, доц. д-р Анна Николова. Междувременно натрупва солиден преподавателски опит, първоначално в НГДЕК "Св. Константин-Кирил Философ" като преподавател по старогръцки и латински език, а впоследствие и като хоноруван асистент към Катедрата по класическа филология, чийто възпитаник е. Тук тя преподава латински и старогръцки език. След защитата на дисертацията си Стиляна Баталова специализира като постдокторант в авторитетната Американска академия в Рим, където постъпва със самостоятелен проект, свързан с темата на нейната дисертация и като стипендиант на фондацията Andrew Mellon. От 2005 г. работи в КМНЦ като проучвател и понастоящем е главен асистент в същия институт на БАН. Стиляна Баталова има разнообразна изследователска дейност, която е акуратно описана в автобиографията и същевременно води и сериозна преподавателска работа в рамките на програми на КМНЦ, програма "Еразъм" и др. , като преподава специализирани курсове, както на студенти, така и на докторанти. Нейните езикови умения са впечатляващи, тъй като освен с трите класически езика, тя си служи свободно с английски, руски и френски език и има солидна основа и по немски език. Продължителната ѝ преподавателска дейност свидетелства за отлични комуникационни умения. Стиляна Баталова участва в редица международни проекти, сред които проекти с Полската

академия на науките, Израелската академия на науките, Американската академия в Рим, Чешката академия на науките и др. Познанията ѝ по латинска и кирилска палеография правят нейното участие в тези проекти значимо. В автобиографията са посочени и значително количество участия в конференции у нас и в чужбина и голям брой публикации, в реферирани и индексирани издания. Д-р Баталова е член на три международни научни асоциации.

Описание на научните трудове на кандидата:

Гл. ас. д-р Баталова е предоставила за участие в конкурса значителна по обем и качество продукция. На първо място това е монографията *Мотиви за българите в латинската историографска традиция XIV–XV в.*, София, 2018 г.

Това е хабилитационният труд на д-р Баталова, който обобщава нейни дългогодишни изследвания в областта на латиноезичната средновековна традиция, посветена на българската история. В монографията си тя се спира на мотивите за българите в латиноезичната историография от XII и XIII в. като необходимо въведение за основната част от изследването, посветено на автори от Късното средновековие- по-специално внимание е отделено на Паолоно от Венеция, Джовани Колона, Антонин Флорентински и Николас Клопер Млади. Трябва да отбележим, че авторката отлично е преценила "ниската информационна стойност" на разглежданите пасажии и много добре е очертала тяхната роля в един по-общ контекст, който обикновено остава встрани от интереса на българските изследователи. Нейните отлични качества на филолог-изследовател са позволили да направи всестранен анализ на разглежданите текстове и да ни поднесе изчерпателно проучване по темата. Приносите в този труд са безспорни, тъй като обобщават дългогодишни

усилия и ни представят убедителна картина, която оттук-насетне трудно може да бъде променена, поне що се отнася до изследваните произведения и автори. Разбира се, в бъдеще могат да бъдат включени и други автори от късносредновековната и ранномодерната латиноезична традиция, в които се съдържат множество, макар и доста еднотипни сведения за българската средновековна история. Този труд е необходимо да бъде направен и д-р Баталова е допринесла значително за развитието на тази проблематика у нас. Естествено тя добросъвестно е посочила и постиженията на автори, които и по-рано са се занимавали повече или по-малко с разглежданите теми, но трябва да отбележим новаторския характер на нейното изследване. Като цяло монографията отговаря напълно на критериите за хабилитационен труд и по мое мнение е солиден аргумент в настоящия конкурс в полза на кандидата, д-р Баталова. Добросъвестно са посочени и тези части от труда, които са публикувани предварително и са попаднали в съответните системи за индексация и рефериране.

Наред с монографичния труд, д-р Баталова представя и четири студии, от които едната е под печат, за което е представена и необходимата документация.

Първата от тях, на английски език, е посветена на разказа за воина Евстахий, познат от *Gesta Romanorum* под името Плацид. Тук е направен подробен преглед на цялостната традиция в западната агиография, с особен акцент върху Централна Европа, свързана с този светец и сериозен тексткритичен анализ, който има безспорни научни качества и неслучайно е цитиран доста широко и в чужди издания.

Втората студия също разглежда много любопитна тема и показва сериозните изследователски умения на автора. Тя е посветена на квадратния

нимб като феномен не само в средновековното изкуство, но и като мотив, свързан с текста. Д-р Баталова посочва развитието и взаимната връзка между тези две проявления на феномена "квадратен нимб", поставяйки ги умело в контекста на западно- и източнохристиянската традиция и отчитайки неговата еволюция, повлияна от иконоборството на Изток и някои "моди" сред западното монашество в по-късните векове, които превръщат мотива в доста широко разпространено явление за разлика от относителното ограничаване на неговата употреба в Източната църква. Може да се каже, че това едно изследване с безспорно приносен характер.

Третата студия, която е анонимно реферирана и рецензирана, показва уменията на д-р Баталова да изследва и старобългарската писмена традиция и то с голяма вещина и при наличието на сериозен арсенал от научни умения. Става дума за проучване на "Об Исаевом Пророчестве", за който тя убедително доказва, че трябва да бъде разглеждан като част от екзегетическата традиция, което от своя страна налага изучаването на разглежданите коментари в синхрон и единство с библейския текст, "като едно, цяло, комплексно, и основно като екзегетическо съчинение". Последната представена студия, която е под печат е посветена отново на Книгата на Пророк Исаия" в контекста на схолии на св. Кирил Александрийски, които д-р Баталова разглежда подробно. Тук нейната основна теза е, че славянският превод на тези схолии е възможно да бъде запазена до днес кратка версия на гръцката катена, което налага и нов подход при неговото изучаване.

Предложени са и 6 статии, от които две на английски език и абсолютно всички са в реферирани и индексирани издания и бази данни. Те могат да

бъдат разделени в две групи, отразяващи и дълготрайните научни интереси на д-р Баталова.

Първата група от 4 статии обединява темите, свързани с латиноезичната традиция около покръстването на българите и други мотиви от средновековната българска история, както и статия за познатия ни вече Евстатий или Евстахий Плакида. Втората група от две статии е посветена на проучванията на Книгата на Исая, която очевидно също присъства сериозно в научните интереси на д-р Баталова. Качеството на предложените статии е изключително високо и това личи от тяхното присъствие в авторитетни бази данни и от тяхната цитируемост.

Приложените към студиите и статиите тезиси на доклади (2) и рецензии (3), отзивни и популярни публикации (4) потвърждават великолепните впечатления от научните качества на д-р Баталова.

Като цяло мога да обобщя, че кандидатът представя пред журито солидна научна продукция, изработена с прецизност и с демонстрация на сериозен научен потенциал. По мое мнение така предложените съчинения напълно покриват изискванията за заемането на академичната длъжност "доцент".

3. Заключение:

Преподавателската, научната и приложната дейност на гл. ас. д-р Стиляна Атанасова Баталова съответстват напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент” според изискванията на чл. 24, ал. 1 на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане. Въз основа на това обстоятелство имам

удоволствието да предложи на уважаемото жури да присъди академичната длъжност „доцент” на гл. ас. д-р Стиляна Атанасова Баталова по професионално направление **2.1.Филология** и да пожелае на кандидата бъдещи професионални успехи.

01.09. 2018 г.

гр. София

Подпис:

/доц. д-р Александър Николов/